

Poëzie lezen en schrijven om elkaars gevoelens te verstaan. Poëzie-ateliers in het voortgezet onderwijs deel 2.

1 januari 1997

Auteur: Ben Reijnders

Volume: 07

Nummer: 3

Pagina's: 54-57

Documenten

- [tsjip_jrg07_067.pdf](#)

poezie lezen en schrijven om elkaars gevoelens te verstaan poezie ateliers in het voortgezet onderwijs deel 2 meer dan tweeduizend poezie ateliers dragen in vlaanderen bij aan de literaire vorming van leerlingen in tsjip letteren 7 2 gaf initiatiefnemer ben reijnders een beschrijving van het lees en werkproces in dit vervolg komt de fase van het verbeteren aan bod vervanging van abstracte door concrete woorden met een aanzienlijk grotere zintuiglijke uitdrukkingen ben reijnders vier fasen bespreken we in de vorige originaliteit in het kiezen van een kracht en soms ook suggestieve of bijdrage i luisteren naar en bespreken invalshoek of vertelsituatie meerzinnige mogelijkheden van gedichten 2 lezen vergelijken en geleidelijke opbouw van een idee lichtheid en suggestiviteit in de for kiezen uit een immense voorraad ge of ontwikkeling mulering in plaats van te zware na dichten gegroepeerd naar thema s precisie en variatie in de woord druk en te retorische of intellectuele 3 het expressief voordragen van het ge keuze uitdrukking heel even kozen gedicht en 4 het zelf schrijven accurate keuze van beelden originele en veelzeggende vergelijk als de klik van een gedicht daarbij gaven wij veel nauwkeurigheid in het doortrekken kingen van een camera tips van een beeld woordspelingen die leiden tot nieuw als de leerlingen hun gedicht hebben aandacht voor mogelijke dubbele woorden of meer betekenissen denk ik gemaakt vragen wij hun om dat aan bodems betekenisverschuivingen binnen de aan je donkere ogen ons toe te sturen zodat we er kunnen vermogen tot het suggereren van woorden hou ik taar op kunnen geven of het resultaat ideeën gebeurtenissen gevoelens veranderingen van woordsoort in een terugkomsessie kunnen bespreken situaties zonder ze te benoemen en uitspelen van de klankwaarde van je hand vast ken daardoor ook te verenigen klinkers en medeklinkers heel even humor en schalk-

sheid klanknabootsingen glimlachje waar nodig geven we dan wenken voor consequente interpunctie voldoende of meer functioneel gebruiken van hoofd naar mij 2 naar de vorm en of kleine letters waar hen je 1 naar de inhoud consequentie in het gebruik van de geslaagd hanteren van een of ander als de lens sluit inhoudelijke rijkdom tijden van het werkwoord rijmschema zintuiglijke levendige voorstelling consequentie in het gebruik van de gebruik van originele treffende persoonlijke voornaamwoorden en nele warson tekenende woorden dus van het vertelstandpunt 3 naar de structuur dertien jaar verbeeldingskracht vervanging van je door ik waar de bewuste aandacht voor de keuze echtheid van gevoelens dichter zichzelf of het ik van de le welke woorden in elk vers gegroe schakering en zer bedoelt peerd en afgezonderd worden samenhang vervanging van te talrijke bijvoeglijke visuele effecten van de verzen consequentie in het innemen van naamwoorden door werk en bij strofen en totaalbouw een vertelstandpunt het stand woorden of bij en werkwoordelijke handig gebruik maken van de punt van een alwetende verteller uitdrukkingen expressieve mogelijkheden van het maakt de dichter tot een buitens-taan ritmische lyrische herhalingen wit in en rond het gedicht der en dat is in poezie veelal een maar geen herkauwen van onbelang communicatievermogen met de zwakkere positie rijke of abstracte woorden lezer bijvoorbeeld via knipoogjes 7 tsjlp letteren 7 3 microkosmos op zich de vraag of hij ook de diepste of ijz-eren tijdperk inbreng van andere tekstvormen onzegbaarste gevoelens weergeeft correcte aanwending van een be 5 nadrukkelijke expressie het zoeken ik denk paald type gedicht met zijn offi van de meest krachtige extreme aan de oude man ciele kenmerken sonnet haiku verwoording ongeacht het belang die beneden in zjn grijze stoel ballade van een suggestieve zeggings die de vastgevroren zit creatieve en eigengereide aanwen verbeelding en inleving van de lezer met de afstandsbieding ding van een bepaald schema of aan het werk zet nog in zijn hand geklemd type natuurlijk bevat elke van de vijf ge aan zijn vrouw noemde benaderingen haar mogelijk met de zakdoek uiteraard komt niet alles hierboven ter heden maar als ze losgekoppeld wor op haar schoot sprake bij de evaluatie van elk gedicht den van de levende wisselwerking met en tranen van ijs in haar ogen de werkelijkheid en van de uitwisseling wat poezie schrijven niet is van bestaanservaringen tussen ver aan hun kinderen maar zal men ons vragen na zo n de schillende lezers of luisteraars kunnen vastgebonden taillistisch lijstje wat is nu eigenlijk zij gemakkelijk ontaarden aan hun computer het bos waar al deze bomen thuishoren hedendaagse kunst zet zich schrap voor eeuwig want uiteindelijk gaat het bij de bege tegen vele vormen van respectievelijk van het leven bestolen leiding van poezie toch minder om een vergulding vlotte oppervlakkigheid massa kleine elementen dan om een voorspelbaarheid uitwendigheid en ik zie de hond totaalconcept inderdaad poezie lezen nadrukkelijkheid daarom wil een kun aan de ketting gelegd en beoordelen is op de eerste plaats je stenaar of kunstenaar nu ook zoeken onbeweeglijk beest onderdompelen in de merkwaardige naar een eigen vorm om de toeschou zonder enig leven ervaring die zij ons door haar eigen wer of luisteraar eventueel tot bezin omdat zijn batterijen aardige vorm en structuur biedt ning te brengen door haar ontregelend het gisteren hebben begeven poezie is zoveel meer dan onberekenbaar bevreedend moeilijk i schoonrijmerij

het fraai en handig te doorgronden open en interpretatie dat ingesloten huis invullen van rijmschema s ongeacht vrij karakter met schotelantenne van levensbelang de menselijke en literaire kwaliteit daar gelooft men niet meer van het vulsel wat het gedicht wel is en is liefde op de bon 2 knappe vervollediging van schema s voor ons is een gedicht een tekst die het voortborduren op in of aanlei zich door de maatschappelijke herken dingszinnen zoals voor mij ben je baarheid van zijn vormgeving woor mandy pijn vijftien jaar want thuiskomen is toen den met veel wit omheen en meestal maar nu ik hou een aller dag op een bladzijde meteen situeert in met ongeacht de vraag naar een een context van communicatie tussen naar de lezer via suggestieve eigen telkens opnieuw aan te passen de dichter en zijn lezer bij poezie is details vormgeving er altijd sprake van een zender en van aangrijpingskracht van de begin 3 het toepassen van gecanoniseerde ontvangers want de communicatie verzen systemen het buigen en plooiën gebeurt niet enkel met een lezer maar vermogen om de lezer tot inleving naar de vreemde regels van het son nog veel meer tussen de mensen die te brengen net de canon het rondeel onge het gedicht gelezen hebben als die synthese kracht en verrassingsver acht de vraag of dit type van structu persoonlijke gedachten en gevoelens mogen van de slotverzen ratie van het poetisch materiaal wel met elkaar uitwisselen kunnen zij spankracht via tegenstellingen past bij deze opgeroepen gevoelens elkaar geestelijk en gevoelsmatig ver herhalingen opgeroepen verwach 4 geschiktheid om voorgedragen te wor rijken tingen of ontwikkeling den het neerschrijven van een vlot door zijn eigenzinnige vormgeving afronding van het gedicht als een of krachtig klinkende tekst ongeacht vraagt het gedicht de aandacht die tsjip letteren 7 3 55 nodig is opdat de lezer de zintuiglijke beide assen snijden elkaar in een kathleen duthoo ziet het zo voorstellingen visuele auditieve en ki midden waar geheimzinnigheid en nesthetische effecten van de verzen op suggestief vermogen zowel zintuiglijk zich kan laten inwerken hierdoor ver kunnen zijn veelbetekende ritmes poezie plaatst hij zich naar de situatie waarvan stilten of opschortingen als talig de dichter een of ander aspect wil laten raadselachtige brokken taal zowel losse blaadjes aanvoelen de kern van poezie is dus wezenlijk veelbetekende verbijzon ineen het overbrengen van aandachtig stil deringen als meerzinnig openheid glazen doos staan bij en verwondering over voor naast elkaar lopende soms zelfs tegenstrijdige maar vooral op elkaar om te ruiken haar meest algemene werkingsmidde inwerkende betekenissen hoe de tuin was len zijn het afzonderen en zodoende met die roos verbijzonderen van bepaalde elemen doordat een goede dichter in zijn ge ten en het suggereren het laten aan dicht een sterke mate van eenheid legt poezie roept gevoelens op voelen in haar uitdrukking situeert zij en daarbij inspeelt op de belangstelling zich op twee assen en inleving van zijn lezers worden die de ene strekt zich uit van uitgespro aangezogen naar deze geheimzinnige de klemtoon valt uiteindelijk op het ken zintuiglijkheid al of niet ver kern net als zovele andere lezers oproepen van gevoelens poezie tracht rijkt met of gegroeid uit fantasiebeel daardoor ontstaat een ruimte waar de met woorden en woordenreeksen te den aan het ene uiterste tot pure verwondering voor verbijzonderde ge doen wat elke kunsttak op een eigen taligheid aan het andere uiterste gevens bespreekbaar wordt en mensen wijze nastreeft de toeschouwer of

luis de andere loopt van directe uitdruk met elkaar in gesprek kunnen treden teraar de kans te geven deel te hebben king van het wezenlijke tot meerzin over wathen in het diepst van hun hart aan de verwondering of meer specifieke nigheid waarin verschillende bete beroert maar de aandacht kan ook ke gevoelens die de kunstenaar tot uit kenissen naast elkaar bestaan en elk gewekt worden door vervreemdings drukking wil brengen poezie hoeft dus de aandacht vragen effecten die de lezer dwingen elk rou niet te vertellen dat haar auteur veront tinematig kijken en beleven van de waardigd verdrietig verliefd of dank werkelijkheid achter te laten en de baar is rode strepen dingen met een nieuwe blik onbevan negatief geformuleerd ontstaat sugge kwamen gen tegemoet te treden stiviteit door het weglaten van gege waar vens of het niet benoemen van gevoe blauwe tenslotte zien wij een vierde as die lens door ellips of non verbalisering puntjes van spontaan naar reflexief loopt en dus positief uitgedrukt komt zij tot zich haar part van geheimzinnigheid ter stand door beelden klanken ritmes verzamelden ene zijde realiseert door haar verras een openheid een uitnodiging die bij en waar singsvermogen en ter andere zijde de lezer es of luisteraar het bedoelde of kleine door de welhaast onmogelijke pogin iets verwants helpen oproepen en er waterbundeltjes gen tot het formuleren van de onzeg zich in inleven hun weg zochten bare dimensies van het bestaan over haar de verschillende recepties van de tekst wang nodigen de lezers en lezeressen uit om en met elkaar in gesprek te treden over hij hun leesbevindingen daardoor ont sloeg staat een diepere communicatie over weer essentiële levenswaarden en ervarin gen waarbij het gedicht de rol van cata lysator speelt en zoals we dat ook mer lieve demey zestien jaar ken naar aanleiding van een schilderij beeldhouwwerk film choreografie 56 tsjip letteren 7 3 muziekuivoering roept echte kunst niet geringschattend neerkijken op beleving op tot levendige uitwisseling wat kinderen tieners adolescenten een verloren zoon van gevoelens en gedachten tussen de jonge volwassenen nog maar zouden kijkers en luisteraars voor ons ont kunnen wij trachten elke jonge mens de horizon draagt staat het kunstwerk in een intersub te helpen bij het vinden van haar of de hellingen op handen jectieve receptie zijn persoonlijke stijl aarzelen niet om op zwakheden te wijzen maar blijven daar dat ook kinderen en jongeren tot deze altijd ondersteunen informeren en hen ik geboren vorm van intense communicatie in verwijzen naar interessante collega s onder de schaduw staat zijn wordt bewezen door honder zowel leeftijdgenoten als gevestigde van een streep dag den treffende gedichten dat ook jon waarden uit de tweede helft van de geren uit schijnbaar minder taalvaar twintigste eeuw nu nog dige studierichtingen zich deze fluistert de nacht bijzondere vorm van communicatie zes tot eenendertig jarigen hebben mijn naam kunnen eigen maken werd herhaalde hun gedichten naar onze wedstrijd ge als teken lijk aangetoond enkele voorbeelden zonden ze zijn verdeeld over veertien leeftijdscategorieen een per geboorte van het verbond jaar tot achttien en drie voor de jonge dat heimwee heet haiku volwassenen tot eenentwintig zesen een vader en moeder twintig en eenendertig heuvel en horizon hoog boven het hos de gedichten worden besproken door vliegen vogels beneden twee jury s een volwassenenjury en wachten de jagers een kamer met leeftijdgenoten elk joachim decock vijftien jaar van deze achtentwintig jury s telt on geveer tien leden gelijk-

matig over de geslachten verdeeld alle inzenders je maakt me gek ontvangen antwoord in oktober de literatuur zoals je lacht prijsuitreikingen ook in leeftijdsgroepen reynders nele warson en edwin zoals je praat pen ingedeeld vinden plaats op 15 en van troostenberghe poezie leren ken zoals je kijkt 16 november 1997 de vorige twee nen waarden en schrijven in de 2e en maar vooral jaren samen bereikten ons bijna 3e graad van het basisonderwijs 60 000 gedichten en daagden ruim visietekst over de psychologie van het hoe je mij ontwijkt drieduizend belangstellenden op voor poezie schrijven modellen van lesont de acht prijsuitreikingen e wikkeling poëtische hulpmiddelen heidi van der spiegel veertien jaar remediering en een honderdtal voor beeldgedichten ook heel bruikbaar in informatie over de poezie ateliers is het secundair onderwijs katholiek begeleiding en een wedstrijd als te krijgen bij ben reynders sint centrum voor lectuurbegeleiding en ondersteuning huybrechtstraat 66 1785 merchtem bibliotheekwerk van helmontstraat 29 om alle jonge mensen de kans te 2060 antwerpen 1995 72 p geven hun talent te meten met strenge ben reynders e a poezie leren kennen kwaliteitsnormen richten wij jaarlijks waarden en schrijven in het secundair begeleiding en een wedstrijd in voor onderwijs vooral in de 1e en 2e graad geïnteresseerden katholiek centrum voor lectuurbegeleiding en bibliotheekwerk antwerpen begeleiden betekent voor ons niet de 1997 130 p persoonlijkheid van een dichter veranderen om haar aan te passen aan een letterkundige mode het betekent ook tsjip letteren 7 3 57